

Írta: -schmidt-

Alkoholprevenációs iskolai programokról

Önismeretünk a gyerekkor és a fiatalkor idején alapozódik meg, a gyerekek ekkor nemcsak önmagukat, de társaikat is megismerik, ekkor kezdik megtanulni a stresszhelyzetek feloldásának módjait, a helyes döntéshozást, információkat hallanak a veszélyes szerekről. Ezek közül bármelyik téma alapos megismerése segíti az egyéniség kialakulását. Az ismerethiány azonban szorongást okozhat, ami alááshatja az iskolai teljesítményt, negatív énképet, alacsony önbecsülést hozhat létre. Mindez az alkohol- és drogproblémák melegágyává válhat.

A nemet mondás képességét is rendkívül fontos kialakítani még gyerekkorban. Megtanulni úgy nemet mondani a kritikus helyzetekben, hogy az ne vonja maga után a barátok, kialakult kapcsolatok elvesztését.

Aki megtanul nemet mondani a számára veszélyes helyzetekben, az irányítani tudja sorsát, nem válik áldozattá, az képes elutasítani a drogot és az alkoholt is.

Az „Egészséged testben, lélekedben” elnevezésű, az Egyesült Államokban kidolgozott program pontosan ezekkel a létfontosságú kérdésekkel foglalkozik. A magyar iskolák igényeire magyar szakemberek által elkészített változatát 1990 óta alkalmazzák hazánkban. 1991 és 1996 között több

ezer pedagógus és több tízezer tanuló ismerkedett meg anyagával. A tankönyvek óvodai és iskolai keretek között tanítható alkohol- és drogmegelőző tananyagot tartalmaznak. A témát óvodáskortól középiskolás korig, korosztályokra lebontva összesen hét kötet dolgozza fel. A pedagógusok kiképzését az egész országban a CHEF-Hungary Alapítvány végzi.

Király Martina, az alapítvány munkatársa tájékoztatásában elmondta, hogy a program megismertetésére nem a trénerképzés módszerét választották, hanem minden alkalommal a CHEF-Hungary 3-4 fős oktatógárdája tartja meg a háromnapos képzést. Így szeretnék fenntartani az oktatás magas minőségét. A Tanári Kézikönyvek szakmai színvonalát 1994-ben a Művelődési Minisztérium díjjal is elismerte.

A tananyag óvodai és iskolai alkalmazását 1996-tól a Mentálhigiénés Programiroda támogatja.

Az alkohol és a drogok problémaköre a Soros Alapítvány iskolai egészségnevelési programjában is szerepel. Taróczy Gábor, a Soros Alapítvány munkatársa a következőképpen foglalta össze eddigi munkájukat:

- A Susan Shapiro (Egyesült Államok) által közép- és kelet-európai középiskolások számára kidolgozott *egészségnevelési tréningek* jelenleg öt témát érintenek. Ezek a következők: egészséges táplálkozás, szex, AIDS, dohányzás, valamint az alkohol és egyéb drogok kérdései. 1997-től egy újabb résszel, a konfliktuskezeléssel egészül ki ez a program. Magyar nyelvű tankönyvek és oktatási segédanyagok felhasználásával az alapítvány által kiképzett trénerok tartanak témakörönként négynapos foglalkozásokat önszerveződő csoportok részére. Minden megyében két kiképzett trénerünk van. Ez idáig az összes pályázó csoport számára biztosítani tudtuk a képzést, ha teljesítették a pályázati feltételeket. Ebben annyi foglaltatott, hogy találjanak a négy nap lebonyolítására megfelelő helyszínt, szakítsanak rá időt, vidéken szükség szerint biztosítsanak szálláslehetőséget a tréner számára, s ha lehetséges, teremtsék meg a demonstráció lehetőségét (videó, magnó, diavetítő). A trénerok díjazásáról a Soros Alapítvány gondoskodik.

Pályázati felhívásainkat ez idáig a megyei pedagógiai intézeteken keresztül tettük közzé. Segítségükkel 1994-ben körülbelül ötven, 1995-ben 52 vidéki és 7 budapesti, 1996-ban közel harminc képzés valósult meg összesen a különböző témákban, átlagosan 20-25 fős csoportlétszámok mellett.

Az alkohollal és egyéb drogokkal kapcsolatos tréning elméleti részében szó esik az alkohol történetéről, az emberi testre kifejtett hatásairól és annak következményeiről, az alkohol és társadalom, az alkohol és család problémaköréről, a megelőzés szerepéről, az alkoholizmus fokozatairól. A résztvevők pontos információkat kapnak a kábítószerekről, az alkohol és drogfüggőség kockázatairól. Készségeket tanulnak a döntéshozatalra, mások segítésére, a nemet mondásra. Az elméleti részt demonstrációk egészítik ki.

A résztvevők viszonyulása az érintett témákhoz rendszerint jelentősen megváltozik, de tapasztalataink szerint ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy az iskolai közösségükön belül is sikerül változást elérniük. Még ha így is van, személyes kapcsolataikon keresztül bizonyára tudatosítani fogják majd diákjaikkal, mit választanak, amikor ezekre az utakra lépnek vagy nem lépnek.